

Nem de gewoonte aan, om behalve 't Woord Gods, eenige leerzame en stichtelijke boeken te lezen, die de kennis de godsdienstige gevoelens ontwikkelen, van welke uw godsdienstig onderwijs slechts de grondslag en de grondtrek is, en die met zorg vereischen aangekweekt te worden, om vruchten van gerechtigheid en godsvrucht voort te brengen. Indien er mogelijkheid toe is, houd u met christelijke werken bezig: de oefening versterkt het geloof en de liefde. Overigens, herinner u deze woorden van den apostel: „God laat zich niet bespotten. Hetgeen de mensch zaait, dat zal hij ook maaijen. Die in 't vleesch zaait, zal uit het vleesch verderving maaijen; maar die in den Geest zaait, zal uit den Geest het eeuwige leven maaijen.” En aldus krachtadig aan uwe heiligmaking arbeidende, met vreeze en beven, zie omhoog, van waar de hulp komt; verwacht alles van Gods genade, die, volgens zijn welbehagen, het willen en 't volbrengen werkt, en er behagen in schept om zijne kracht in onze zwakheid te volbrengen. Ik wil niet een reeds te langen brief nog voortzetten, en eindig u Hem aanbevelende, van wien alle volmaakte gifte afdaalt.

X.

DE LAATSTE GEDACHTEN VAN G. H. VON SCHUBERT.

G. H. von Schubert was in leven hoogleraar aan de hoogeschool van Munchen, schrijver van verscheidene beroemde werken, en sedert eenige jaren onderwijzer der kinderen van den groothertog van Mecklenburg-Schwerin. Met een verheven geest begaafd, met uitgestrekte kundigheden, eene medelijdende en innig vrome inborst, had von Schubert in 't huisgezin van den groothertog, en meer bijzonder bij de prinses Helena, hertogin van Orleans, eene even dierbare als voortdurende herinnering achtergelaten. Kortom nadat hij het hertogelijke huis had verlaten, om aan de hoogeschool van Erlangen eene hoogleeraarsplaats te bekleden, vroeg deze jonge prinses, die hem niet terugzag, om de gunst hem te schrijven. Zoo ontstond er tusschen hen eene briefwisseling, die slechts met het leven der prinses van Orleans geëindigd is, eene briefwisseling door von Schubert zelve openbaar gemaakt, en waarvan de lezing zeker een aantal onzer lezers bekoord zou hebben. Wij komen heden op dezen beroemden christen terug, om eenige treffende bijzonderheden over zijn laatste levenstijd te geven.

Reeds werd von Schubert in 1859 door zulk eene ernstige ziekte aangetast, dat zijne genezing den zijnen in waarheid een wonder scheen te zijn. Hij heeft toen aan zijne dochter verteld, dat hij iets van de bitterheid des doods had gesmaakt. Toen hij zijn einde nabij scheen te zijn, had hij zich gevoeld als geplaatst voor den regterstoel zijns regters. Naast hem stond de aanklager die, hem zijne zonden eene voor eene voorhoudende, hem alle deel aan de eeuwige gelukzaligheid weigerde. Hij zag dat zijne veroordeeling regtvaardig was. Maar tusschen hem en het vreeselijke vonnis plaatste zich de almachtige tusschenkomst van zijn Verlosser. De Heer Jezus Christus had zijn dierbaar bloed gestort om al zijne zonden uit te wischen; de aanklager werd tot stilzwijgen gebracht, en de deur des hemels weder voor hem geopend. In dit soort van gezigt vinden wij de twee zoozeer besliste neigingen van von Schubert terug; aan den eenen kant een streng toezigt op zijn inwendigen toestand, die hem, tot het einde toe zoo smartelijk zijn zondestaat voor God deed gevoelen; aan den anderen kant het innige geloof, dat geloof zonder grenzen aan den Zaligmaker, die hem gekocht had en die hem nooit zou verlaten.

Door de ontevredenheid over zichzelf er toe gebracht om eene nauwere verbindtenis met Christus te zoeken, ondervond von Schubert hoe langer hoe beter de magt der genade, en hoe meer hij die ondervond, hoe onwaardiger hij zich voor deze ge nadeerkende, en hoe meer hij zich aan zichzelf onttrokken gevoelde in eene veilige schuilplaats, onder de vleugelen zijns Meesters.

Van de ziekte, waarvan wij zoo even spraken herstellende, en voor eenen korten tijd aan de zijnen teruggegeven, werd von Schubert naar een buitenverblijf in de omstreken van Munchen gebracht; daar, in 't midden van zijn huisgezin, bragt hij de schoone lentedagen door, men zette hem in de schaduw van eenen lindeboom, door zijnen kleinzoon geplant. 'n ieder zijner bladeren, zeide hij gaarne, zie ik den naam van Jehova eschreven.

Zijne laatste bezigheid was 't werken aan de zesde uitgave der rieven van de hertogin van Orleans. Herhaalde malen stond hij van zijn ijdebed op om te schrijven, en hij deed van deze aan zijn hart zoo liebare bezigheid slechts afstand, als zijne krachten hem geheel be-

gaven. Von Schubert wenschte nog eenmaal de teekenen van het ligchaam en van het bloed zijns Verlossers te ontvangen; de leden van zijn huisgezin gebruikten met hem het avondmaal. Tijdelijk verkwikt, gebruikte hij dit voorbijgaande terugkeeren van het leven, dat God hem verleende, om zich met zijne vrouw en zijne kinderen over de gewigtigste onderwerpen te onderhouden. Onder anderen zeide hij tot zijne dochter, dat eene zaak hem op het harte drukte, dat er in de kerk eene gevaarlijke kwaal was ingeslopen, die men moest herstellen, namelijk de overdrevene lofbetuiging. Hijzelf had geleden door de wijze, waarop die hem was betoond, en hij verweet zich die te veel gebruikt te hebben jegens uitstekende en nuttige mannen, aan welke hij misschien op deze wijze nadeel had toegebracht.

Het leven en de krachten van von Schubert verminderden langzamerhand; de getrouwe dienstknecht van Christus was hoe langer hoe meer met zijnen Meester vervuld, hij onderhield zich met Hem, alsof hij Hem werkelijk zag. Men hoorde dikwijls uit zijnen mond deze woorden: „Ik ben de uwe, want Gij hebt uw leven voor mij gegeven.” Soms tijds moest een der zijnen de gedachte ten halve door den sterfende uitgedrukt aanvullen.

Zijne laatste woorden waren woorden van dankbaarheid en toegenegenheid voor zijne omgeving; vervolgens, met eene nauwelijks verstaanbare stem: „Dierbare Verlosser, hoe heerlijk, hoe schoon is het!” En toen men hem zeide: „Wel dra zult gij uwen Verlosser zien,” kon hij er nog bijvoegen: „Ik zie Hem reeds,” en een oogenblik later: „Vrede, genade, zegen over u allen!” Toen boog hij zijn hoofd, hij had deze wereld verlaten. Een zijner laatste levensdagen had men hem geheel in den geest bezig gezien. „Ik maak, zeide hij, de rekening mijner dagen op: ik tel eenigermate op, alles wat mij overkomen is.” En de som dezer rekening was: „Genade, genade, genade.” W.

ABRAHAM LINCOLN.

Abraham Lincoln is achtereenvolgens geweest: jongen achter den ploeg in eene boerderij, werkman in eene houtzagerij, timmerman, schuitenvoerder op de Ohio, bediende in een kruidenierswinkel, aanvoerder van vrijwilligers tegen de Indianen, landmeter en regtsgeleerde. Hij heeft zich altijd in zijne werkzame loopbaan onderscheiden door zijne rechtschapenheid, eerlijkheid, helderheid van geest, door zijne bekwamenheid om te spreken. Hij was, alvorens voorzitter te worden, waartoe zijne medeburgers hem benoemden, eerst lid van het Wetgevend Ligchaam van Illinois, vervolgens Lid van de vergadering der Vereenigde Staten. Opregt vriend van alle vrijheid, maar ook en vooral opregt volgeling van Christus, heeft Lincoln, in eene omstandigheid, door verscheidene amerikaansche en europeesche bladen medegedeeld, getoond, dat hij, in 't bijzonder, een opregt vriend van die nederige Zondagscholen is, welke er toe bijdragen om christelijke, geschikte en aan hun vaderland gehechte burgers te vormen. Zie hier dezen trek, zoo als een onderwijzer van Nieuw-York dien mededeelt:

Enige maanden geleden was onze Zondagschool bijeen, toen ik eenen heer van hooge gestalte en zeer voornaam, de zaal zag binnenkomen en onder ons plaats nemen. Hij luisterde met zulk eene zichtbare oplettenheid en belangstelling, dat ik hem naderde en hem vroeg of hij niet eenige woorden tot de kinderen wenschte te spreken. De uitnodiging scheen hem genoegen te doen, en naderende, begon hij te midden der grootste stilte eene eenvoudige rede, die al zijne hoorders betooverde. Zijne taal was zeer schoon, zijn toon welluidend en gevoelvol. De kleine gezigten, die hem omringden, drukten beurtelings vrees of vreugde uit, naarmate zijne woorden gestreng of aanmoedigend waren. Eens of tweemaal wilde hij zijne opmerkingen eindigen, maar het geroep: „Ga voort, o ga voort!” dwong hem weder te vervolgen. Terwijl ik dien mageren en zenuwachtigen vreemdeling aanzag, terwijl ik zijn krachtig hoofd beschouwde en zijne besliste trekken, waarop zich de zachtheid der indrukken van 't oogenblik teekende, gevoelde ik eene onoverwinnelijke nieuwsgierigheid om te weten wie hij was, en op het oogenblik toen hij de zaal verliet, verzoekt ik hem mij zijnen naam te zeggen: Hij antwoordde mij vriendelijk, dat hij „Abraham Lincoln van Illinois” was. W.